

Studeren met een functiebeperking

Carlijne Ceulemans

i.s.m. Dienst voor Studieadvies en Studentenbegeleiding

Intro

- **Waarom deze sessie?**
 - *Informer*en over hoe en wat van FB/BF;
 - *Bespreekbaar maken* van bedenkingen, opvattingen, vragen
 - *Uitwisselen* van praktijkervaringen
- **Wie is wie?**
 - Carlijne Ceulemans (ECHO)
 - Tessa Van Puyenbroeck, Vicky Feremans & Ruth De Pau (DSSB)
- **Wat maakt dat je naar deze sessie bent gekomen?**
 - Even 'zoemen'
 - Zicht krijgen op voorkennis, ervaringen, vragen, ...

Overzicht

1. Bijzondere faciliteiten: waar gaat het over?
2. Bijzondere faciliteiten: moet dat?
3. Toepassing: casusmateriaal
4. Procedure aan de Universiteit Antwerpen
5. Bijzonder faciliteiten: wat kunnen docenten doen?
6. Evoluties en uitdagingen
7. Contactgegevens
8. Meer weten?

Bijzondere faciliteiten: waar gaat het over?

Studeren met een functiebeperking (10:35-slot)

Enkele cijfers

■ Aan Karel de Grote-Hogeschool:

- Academiejaar 11-12: 243 (2,17%)
- Academiejaar 12-13: 393 (3,27%)
- Academiejaar 13-14: 614 (4,87%)
- Academiejaar 14-15: 681 (5,09%)

→ aantal studenten met FB neemt toe doorheen de jaren,
met sterke groeispurt vanaf 13-14

→ studenten met dyslexie zijn de grootste groep van studenten met een FB
(341 in 14-15)

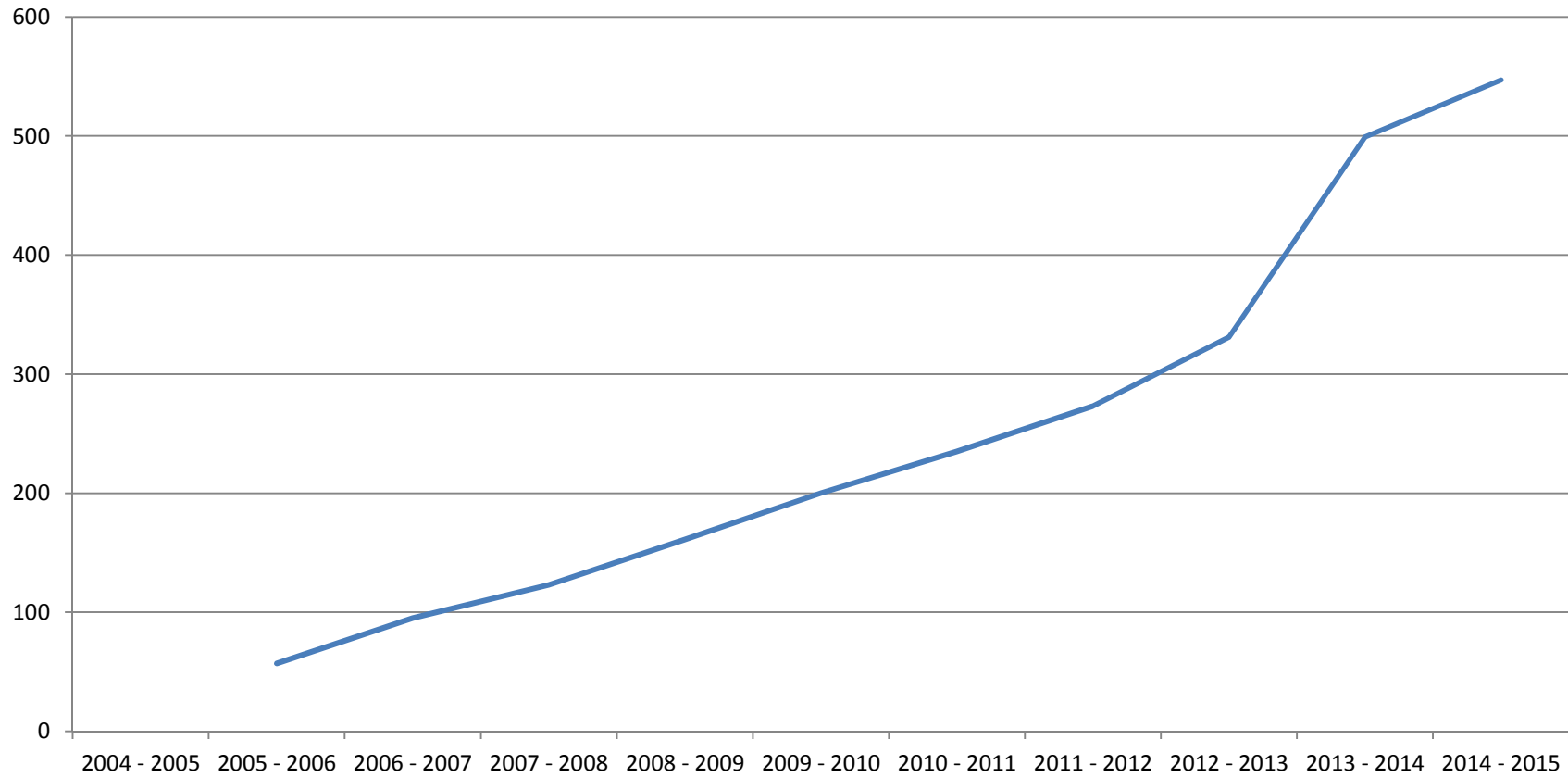
■ Aan Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen:

Geregistreerde studenten met FB binnen AP Academiejaar 2014-2015	450 (4.95%)	67,78 % hiervan heeft een leerstoornis
Aantal Individuele Aanpassingen toegekend (stn met functiebeperking, cultuurbeoef, combi studie/werk, ...)	419	

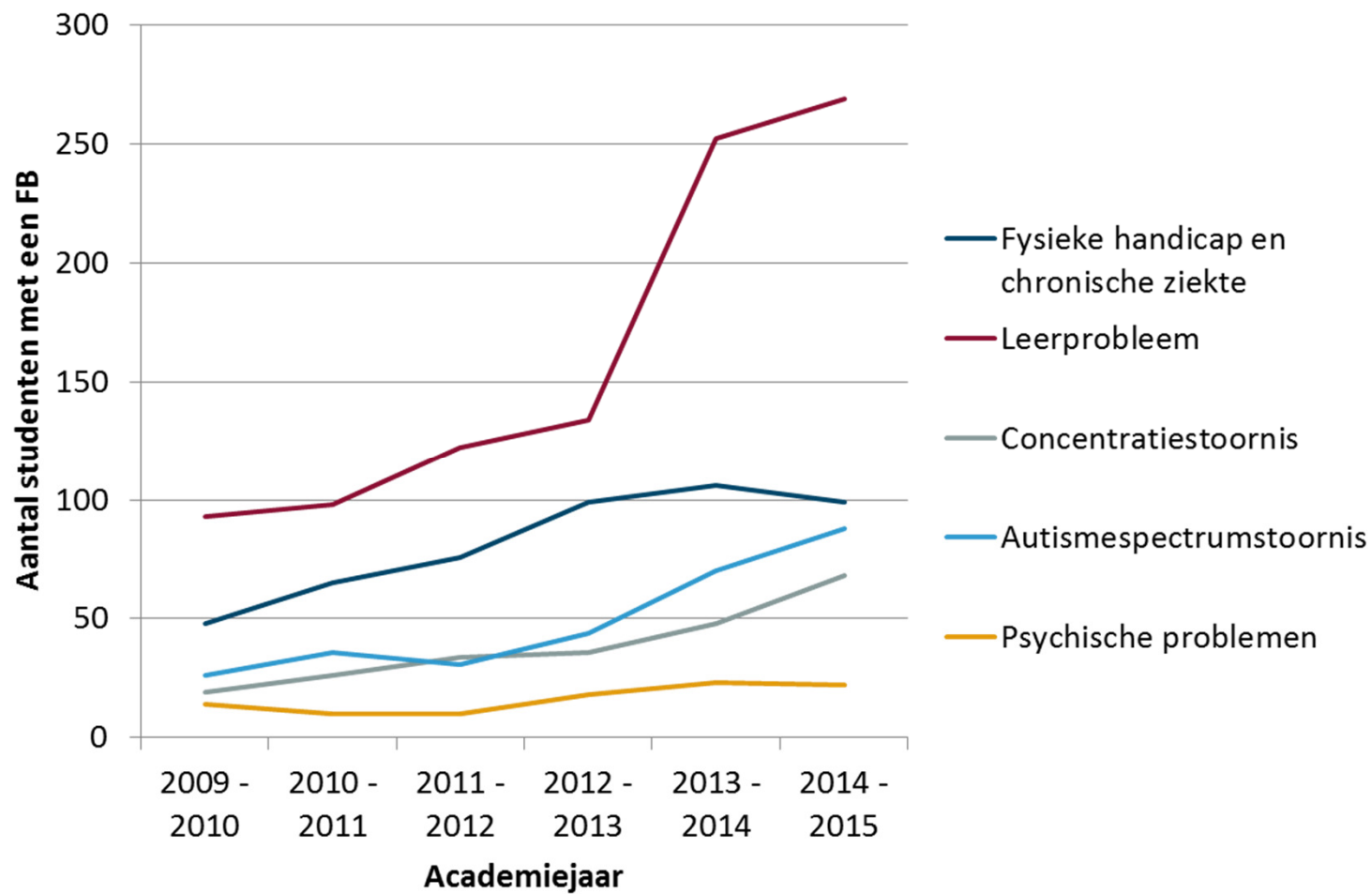
Enkele cijfers (2)

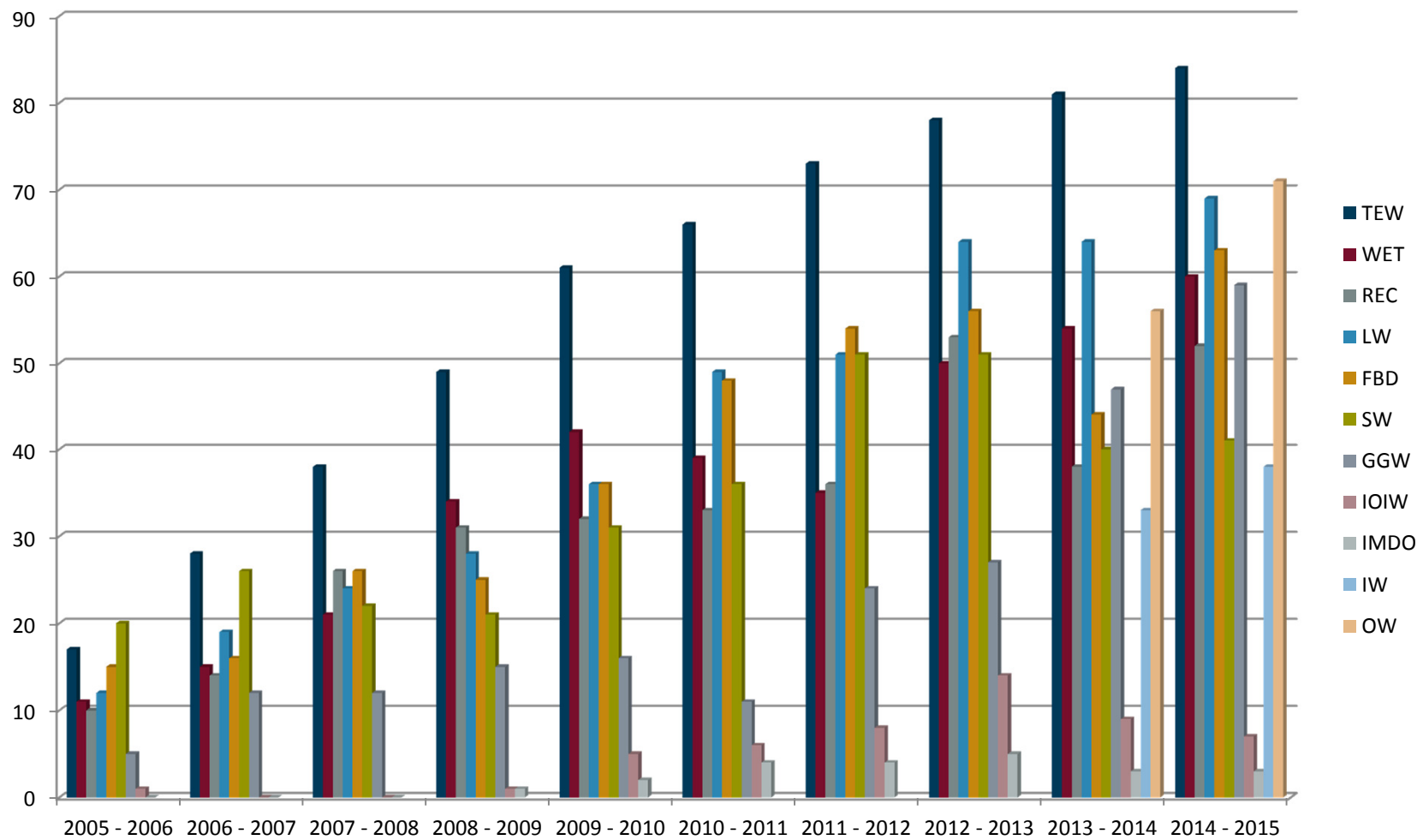
- Aan de Hogere Zeevaartschool
[cijfers worden nog aangevuld]
- Aan de Universiteit Antwerpen:
 - jaarlijkse stijging van studenten met functiebeperving van 57 in 2005-2006 tot 618 (3,27%) in 2014-2015
 - Studenten met leerproblemen vormen de grootste groep van studenten met een FB

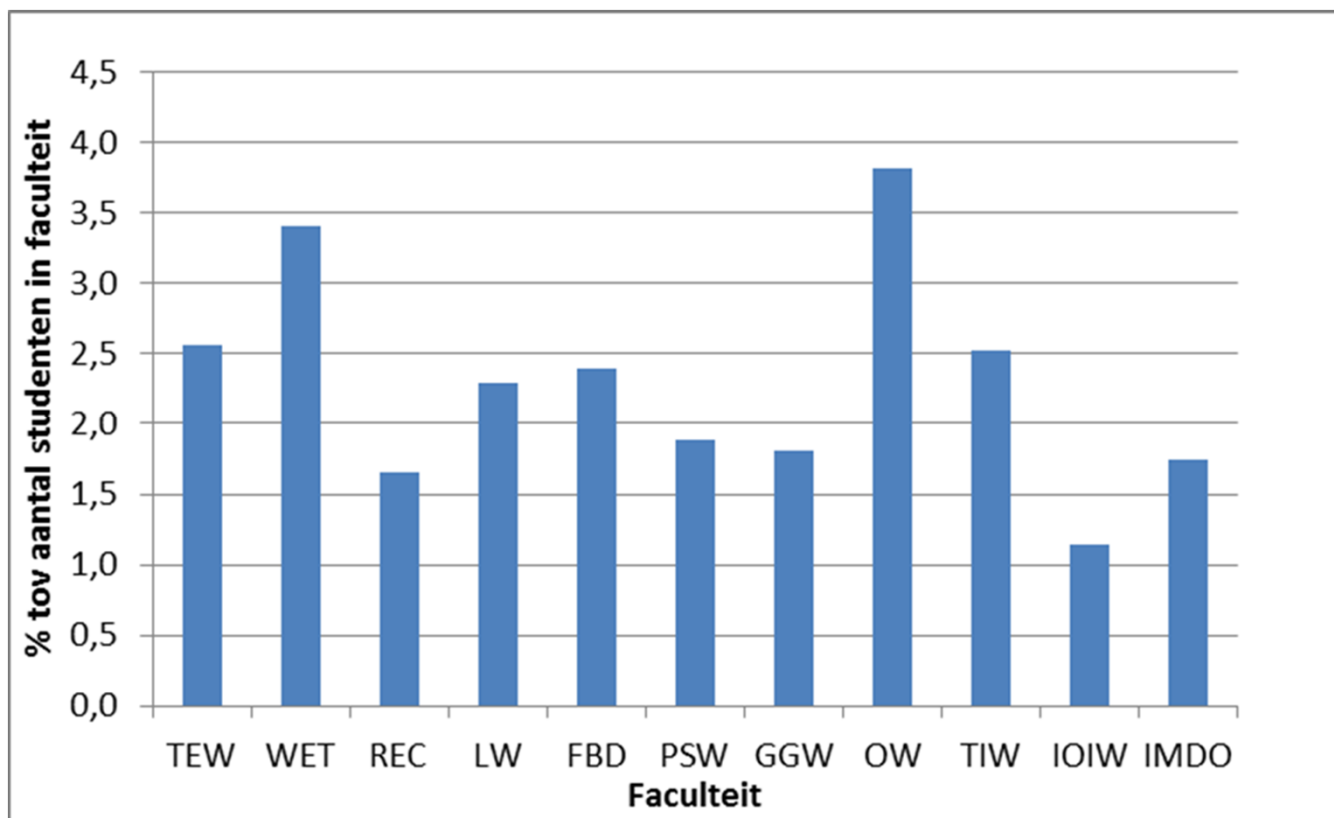
Totaal FB

Acad jaar	2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015	
Categorie	Aantal	% tov inschrijvingen	Aantal	% tov inschrijvingen	Aantal	% tov inschrijvingen	aantal	% tov inschrijvingen	Aantal	% tov inschrijvingen	Aantal	% tov inschrijvingen	Aantal	% tov inschrijvingen	Aantal	% tov inschrijvingen
Fysieke beperking & chronische ziekte	40	0,43%	46	0,43%	48	0,40%	65	0,49%	76	0,55%	99	0,70%	105	0,56%	99	0,52%
Leerprobleem concentratiestoornis	80	0,86%	90	0,84%	112	0,94%	124	0,93%	156	1,14%	170	1,20%	300	1,59%	338	1,79%
ASS	0	0,00%	17	0,16%	26	0,22%	36	0,27%	31	0,23%	44	0,31%	71	0,38%	88	0,47%
Psychische problemen	5	0,05%	13	0,12%	14	0,12%	10	0,08%	10	0,07%	18	0,13%	23	0,12%	22	0,12%
Subtotaal	125	1,34%	166	1,55%	200	1,67%	235	1,77%	273	1,99%	331	2,34%	499	2,64%	547	2,89%
Topsport	43		38		53		45		48		54		85		64	
Kunst-beoefening	3		6		8		12		15		13		10		7	
TOTAAL BF	171	1,83%	210	1,96%	261	2,18%	292	2,20%	336	2,45%	398	2,81%	594	3,15%	618	3,27%
Totaal aantal studenten	9.342		10.738		11.950		13.264		13.716		14.174		18.866		18.903	

Bijzondere faciliteiten: *moet dat?*

- VN-verdrag inzake rechten van personen met een handicap
 - Artikel 24: Mensen met een beperking hebben het recht op inclusief onderwijs op alle onderwijsniveaus; d.w.z. ze hebben het recht om onderwijs te volgen in die onderwijsinstelling die ze ook zouden kiezen als ze hun beperking niet hadden (uit: Universiteit Antwerpen. DSSB (2013). *Verder studeren met dyslexie*, p. 13)
 - Recht op 'redelijke aanpassingen':
(N)oodzakelijke en passende wijzigingen en aanpassingen die geen disproportionele of onevenredige, of onnodige last opleggen, indien zij in een specifiek geval nodig zijn om te waarborgen dat personen met een handicap alle mensenrechten en fundamentele vrijheden op voet van gelijkheid met anderen kunnen genieten of uitoefenen (artikel 2, VN-verdrag, 2006)
 - bijzondere faciliteiten worden afdwingbaar
 - instelling moet – wanneer ze besluit om bepaalde aanpassing niet toe te staan – zelf kunnen aantonen waarom deze aanpassing niet redelijk is én alternatieve oplossingen zoeken

BF: moet dat? (2)

- Artikel 27 waarborgt het recht op werk:

“dit omvat het recht op de mogelijkheid in het levensonderhoud te voorzien door middel van vrij gekozen of aanvaard werk op een open arbeidsmarkt en in een open werkomgeving, waar inclusie wordt bevorderd en die toegankelijk zijn voor personen met een handicap.”

- VLOR-advies over de realisatie van inclusief hoger onderwijs (2006)
- Visie binnen de instellingen van de AUHA:
 - democratisering, flexibilisering, diversiteit en gelijke kansen
 - bijzonder statuut voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben
 - om hindernissen (zoveel mogelijk) weg te nemen en onaangepaste situaties te neutraliseren zodat ze een eerlijke kans hebben om een diploma te behalen

Bijzondere faciliteiten: *wat kan er?*

- Casus 1: Niels (ADD)
- Casus 2: Steven (autisme)
- Casus 3: Leila (dyslexie)
- Casus 4: Adriana (ADD)
- Casus 5: Elise (chronische ziekte)
- Casus 6: Hans (gehoorprobleem)

→ **Bespreek per 2:** ‘wat zijn, volgens jullie, redelijke aanpassingen in dit geval?’

Casus Niels

- Student Toegepaste Economische Wetenschappen uit het introductiefilmpje
- Vraagt bijzondere faciliteiten o.w.v. concentratieproblemen, waardoor hij vaak chaotisch is en o.m. moeite heeft met hoofdrekenen en memoriseren.

Casus Leila

- Studente Geneeskunde; geattesteerd voor dyslexie
- Ondervindt o.m. problemen met lezen, spellen en schrijven.

“Ik kan mijn aandacht wel bij het college houden, maar het lukt mij niet om tegelijk te schrijven en te luisteren. Ik moet vaak nadenken over de correcte schrijfwijze van woorden en over goede zinsconstructies, waardoor ik volledig afgeleid ben van de inhoud van het college.”
- Ook bij examens ondervindt ze hinder van haar beperking:

“Tijdens het examen moet ik 6 keer mijn vraag lezen en dan begrijp ik soms nog niet wat er staat omdat ik steeds woorden verkeerd lees of woorden oversla. Hoe hard ik ook mijn best doe, mijn handschrift is heel onduidelijk en ik maak steeds taalfouten”.”

Casus Hans

- Bachelor Wijsbegeerte
- Vraagt BF voor een gehoorprobleem, wat o.m. hindert bij het volgen van colleges en het maken van groepswerk.

“Docenten of organisatoren van vergaderingen hebben soms moeite met het gebruik van microfoons, terwijl deze wel beschikbaar zijn. Anderen vergeten in de microfoon te spreken of wandelen ervan weg.”

“Ik zeg liever niet dat ik een gehoorprobleem heb. Er hangt toch nog een taboe rond en ik wil niet uitgelachen worden of ongevraagde goede raad krijgen (zoals ‘waarom gebruik je geen hoorapparaat?’). Ik beslis graag zelf aan wie ik het wel en niet vertel.”

Procedure aan de UAntwerpen

- Visie: geïntegreerd onderwijs voor alle studenten
- Evoluties:
 - Jaarlijkse stijging van studenten met FB: nood aan *standaardisering*
 - Juridische omkadering: nood aan *decentralisatie* en meer structurele inbedding in onderwijsgebeuren

Acties

- Herziening procedure bijzondere faciliteiten vanaf '10-'11
 - onderscheid tussen standaardfaciliteiten en facultaire faciliteiten
 - structurele samenwerking tussen faculteiten en Dienst Studieadvies en Studentenbegeleiding door aanstelling van facultaire coördinatoren
- Implementatie bijzondere faciliteiten in SisA vanaf '12-'13
- Informatie en advies voor studenten en personeel o.a. publicatie 'Verder studeren met autisme'
- Begeleiding van studenten met FB

Procedure (2)

- Open dialoog met de student
- Vereisten voor het attest afhankelijk van de functiebeperking
- Onderscheid standaardfaciliteiten - facultaire faciliteiten
Voorbeelden: (1) examenspreiding, 30% extra examentijd, mondelinge toelichting bij examens, ...
(2) begrip voor taalfouten, 50% extra examentijd, eigen laptop of programma gebruiken, examenlokaal mogen verlaten, apart examenlokaal, extra tijd voor opdrachten, ...
- Niet alles is mogelijk! In overleg met faculteit:
 - Haalbaar?
 - Aanvaardbaar?
 - Verdedigbaar?

Procedure (3)

- Bij inschrijving aan de UAntwerpen: meer informatie
- Deadlines voor het 1ste (25/09/15) en het 2^e semester (12/02/16)
- Communicatie tussen de verschillende instanties (o.m. via SisA)
- Bevestigen van de faciliteiten per opleidingsonderdeel
- De rol van de student: verantwoordelijkheid
- Begeleiding: intern en extern
- Informatie en advies voor studenten en personeel

Procedure (4)

Meer info, zie uantwerpen.be/functiebeperving

- **Stap 1:** Vereisten per attest, per FB
- **Stap 2:** Webformulier 'Aanvraag bijzondere faciliteiten'
- **Stap 3:** Intakegesprek met de zorgcoördinator
(procedure: attest, studiekeuze, faciliteiten, privacy, ...)
- **Stap 4:** Email van de Commissie Redelijke Aanpassingen
- **Stap 5:** Bevestigen van faciliteiten per opleidingsonderdeel, via SiSA
 - Tussen 1 en 15 november, tussen 1 en 15 maart en tussen 1 en 15 juli
 - Facultaire faciliteiten: aangevraagd en goedgekeurd, tenzij tegenbericht van faculteit
- **Stap 6:** Evaluatiegesprek (vrijblijvend)
- **Stap 7:** Verlenging van aanvraag (elk academiejaar, via webformulier)

Wie is verantwoordelijk voor wat?

	Standaardfaciliteiten	Facultaire faciliteiten
Bij onderwijs	• Zorgcoördinator zet dit in SiSA en voert uit• Student bevestigt	• Zorgcoö/dossierbeheerder zet in in siSA• Facultaire coördinator checkt of uitgevoerd wordt• Docenten voeren uit
Bij examens	• Zorgcoördinator zet dit in SiSA• Faculteit voert uit (docenten, assistenten, ombudsen, administratie, ...)• Student bevestigt	• Zorgcoö/dossierbeheerder zet in siSA• Facultaire coördinator checkt of uitgevoerd wordt (al dan niet i.s.m. omuds)• Docenten voeren uit

Weergave in SisA (1)

Faculteitscentrum - Google Chrome
https://sisaweb.uantwerpen.be/psp/csprod/EMPLOYEE/HRMS/c/SA_LEARNING_MANAGEMENT.SS_FACULTY.GBL?PORTALPARAM_PTCNAV=HC_SS_FACULTY_GBL&EOPP.SCNode=HRMS&EOPP.SCPortal=EMPLOYEE&EOPP.SCName=CO_EMPLOYI

Favorieten > Hoofdmenu > Selfservice > Faculteitscentrum

SisA Sitemap Toev. aan favorieten Afmelden

125	☐		20082571	Vermeyen Carline	0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
126	☐		20090618		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
127	☐		20143963		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Exacte wet	Rapport	
128	☐		20144911		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
129	☐		20136340		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
130	☐		20128203		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
131	☐		20115234		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
132	☐		20145937		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
133	☐		20145508		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
134	☐		20139706		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
135	☐		20100160		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
136	☐		20090652		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
137	☐		20125247		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
138	☐		20128222		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
139	☐		20104025		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
140	☐		20143316		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
141	☐		20145436		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
142	☐		20145444		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Exacte wet	Rapport	
143	☐		20101478		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
144	☐		20144567		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Exacte wet	Rapport	
145	☐		20123046		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
146	☐		20100428		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
147	☐		20145188		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Humane wet	Rapport	
148	☐		20134848		0 tot 20	3,00	Lerarenopleiding Exacte wet	Rapport	

GESELECT. STUDENTEN INLICHTEN STUDENTEN OP LIJST INLICHTEN AFDrukVERSIE

BF = Bijzondere Faciliteiten

Weergave in SisA (2)

Faculteitscentrum - Google Chrome
https://sisaweb.uantwerpen.be/psp/csprod/EMPLOYEE/HRMS/c/SA_LEARNING_MANAGEMENT.SS_FACULTY.GBL?PORTALPARAM_PTCNAV=HC_SS_FACULTY_GBL&EOPP.SCNODE=HRMS&EOPP.SCPortal=EMPLOYEE&EOPP.SCName=CO_EMPLOYE

Favorieten > Hoofdmenu > Selfservice > Faculteitscentrum

Sitemap | Toev. aan favorieten | **Afmelden**

Bijzondere faciliteiten

Werknemer-ID:

Periode: 2140 Academiejaar 2014-2015

Standaardfaciliteit	Omschrijving
+30%EXTRA	Extra examentijd, want studenten werken trager (+ ev. hinder van tijdsdruk)
EXSPREIDIN	Examenspreiding

Facultaire faciliteit

Terug

Casus Adriana

- Studente Taal- en Letterkunde (Duits-Italiaans) uit het introductiefilmpje
- Vraagt bijzondere faciliteiten o.w.v. ADD, waardoor ze problemen heeft om zich te concentreren.
- Moeite om aandacht bij de les te houden, om de stof bij te houden en een planning op te maken.

Casus Steven

- Student Chemie
- 2 jaar geleden stoornis binnen het autismespectrum vastgesteld
- Studiecarrière verliep niet zonder hindernissen, maar het lukte, weliswaar trager dan het modeltraject, te geraken waar hij nu staat.
- Op het moment dat hij zijn thesis moet schrijven, loopt het mis. De opdracht lijkt onoverkomelijk: Steven weet niet waar te beginnen en vertrouwt niet op zijn schrijfcapaciteiten.

“De scriptie is zó frustrerend; ik sta op het punt mijn studie op te geven. Weken aan een stuk heb ik geschreven, aan een hoog tempo, zonder ontspanning. Toen mijn promotor mijn werk las en becommentarieerde, mocht ik ongeveer opnieuw beginnen. Ik had niet de juiste bronnen gebruikt, te weinig structuur in mijn verhaal gebracht, te weinig persoonlijke inbreng gegeven, geen antwoord gegeven op de oorspronkelijke onderzoeksvraag, enz.”

Casus Elise

- Studente Geschiedenis
- Wordt chronisch ziek in de 3^e bachelor (ziekte van Crohn), met langdurige ziekenhuisopnames tot gevolg
- Vraagt bijzondere faciliteiten aan, o.m. om lessen te kunnen bijhouden

Evoluties & uitdagingen

- Maatschappelijke context
 - Betrokkenheid van ouders
 - Aansluiting secundair onderwijs – hoger onderwijs
 - Toenemende diversiteit in studentenpopulatie
- Toename studenten met FB/BF
 - investeren in redelijke aanpassingen mits inzet van extra middelen?
 - OF
 - aanpassingen aan de organisatie van het onderwijs voor alle studenten?
 - bv. digitaal studiemateriaal voor alle studenten?
 - bv. flexibele examenspreiding voor alle studenten?

Evoluties & uitdagingen (2)

- Evenwichtsoefening
 - Tussen deadlines/afgrenzing en ondersteuning/begrip
 - Tussen verantwoordelijkheid van de student en zorg voor de student
 - Tussen begrip vragen van docenten en (begrip voor) extra taaklast die faciliteiten met zich meebrengen
 - In de communicatie tussen zorgcoördinatoren, facultaire coördinatoren, docenten, studenten, ...

Contactgegevens

- Contactpersoon Karel de Grote-Hogeschool: Liesje Tops (liesje.tops@kdg.be)
- Contactpersoon Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen: Debbie Van Loo (debbie.vanloo@ap.be)
- Contactpersonen Hogere Zeevaartschool: Griet Bellekens & Sylvia Adriaenssens (Griet.Bellekens@hzs.be; Sylvia.Adriaenssens@hzs.be)
- Contactpersonen UAntwerpen: Facultaire coördinatoren & Zorgcoördinatoren Dienst Studieadvies en Studentenbegeleiding

Contactgegevens (2): Facultaire coördinatoren

- FBD: Jo Vandervoort
- WET: Mariska Hendrickx
- GGW: Kris Ulenaers & An De Meulenaere (Revaki)
- LW: Kathlijn Pittomvils & Ann Peeraer
- TEW: Nathalie Konings & Gitte Van Mechelen
- FSW: Patsy Schmit
- RE: Sil Bellon
- OW: Sabine De Clercq
- TIW: Sophie Verfaillie
- IMDO: Mariska Hendrickx
- IOB: Greet Annaert

Contactgegevens (3): DSSB

- Fysieke handicap of chronische ziekte:
 - Vicky.feremans@uantwerpen.be (LW, RE, FSW, IOIW)
 - Elke.schelfhout@uantwerpen.be (TEW, WET, GGW, OW, TIW, FBD)
- Leerstoornis, ticstoornis, ontwikkelingsstotteren, ontwikkelingscoördinatiestoornis of ontwikkelingsdysfasie:
 - Rein.baets@uantwerpen.be (FBD, WET, IMDO, TIW)
 - Eva.goethals@uantwerpen.be (GGW)
 - Hanne.vanbalen@uantwerpen.be (LW, RE, FSW)
 - Tessa.vanpuyenbroeck@uantwerpen.be (OW, TEW)
- ASS en ADHD:
 - Isabelle.vloeberghs@uantwerpen.be (FSW, RE, LW)
 - Veerle.geuens@uantwerpen.be (TEW, TIW, OW, Revaki)
 - Ruth.depau@uantwerpen.be (WET, FBD, GEN)
- Psychisch probleem:
 - Jo.suijkerbuijk@uantwerpen.be
 - Daniel.boeykens@uantwerpen.be

Meer weten?

- Websites partners AUHA:
 - [AP Individuele aanpassingen](#)
 - [UA Studeren met een functiebeperking](#)
 - [KdG Specifieke noden](#)
- Doctoraat Annelies D'Espallier (2015) over de redelijke aanpassingsplicht:
 - [Redelijke aanpassingen, evenredigheid en rol van de rechter](#)
- Brochures Dienst Studieadvies en Studentenbegeleiding
 - o.m. 'Verder studeren met dyslexie', 'Verder studeren met autisme', 'Focus op faalangst',...
- Tips voor docenten – Tips voor studenten op Pintra
 - (wordt verwacht)